

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБИРАННЯ ДАНИХ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ ЩОДО НАСИЛЬСТВА СТОСОВНО ЖІНОК І ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА: СТАТТЯ 11 СТАМБУЛЬСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ

Серія документів, які стосуються
Конвенції Ради Європи про запобігання
насильству стосовно жінок і домашньому
насильству та боротьбу з цими явищами

SWEDEN

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЗБИРАННЯ ДАНИХ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ ЩОДО НАСИЛЬСТВА СТОСОВНО ЖІНОК І ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА: СТАТТЯ 11 СТАМБУЛЬСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ

**Серія документів,
які стосуються Конвенції Ради Європи
про запобігання насильству
стосовно жінок і домашньому насильству
та боротьбу з цими явищами**

Підготовлено:

Сільвія Уолбі

заслужений професор соціології
та кафедри гендерних досліджень
ЮНЕСКО, Університет Ланкастера,
Сполучене Королівство

Франкомовне видання:

*Assurer la collecte des donnees et
la recherche sur la violence a l'egard
des femmes et la violence domestique -
Article 11 de la Convention d'Istanbul*

*Висловлені в цьому документі
погляди є відповідальністю авто-
ра(ів) і не обов'язково відображають
офіційну політику Ради Європи.*

Запити, пов'язані з
відтворенням чи перекладом
всього цього документа або його
частини, повинні бути адресовані
Директоратові комунікацій (F-67075
Страсбург, Седекс або на publishing@
coe.int). Інші звернення стосовно
цього документа мають бути
передані до Відділу з питань рівності
Генерального директорату з питань
демократії Ради Європи.

Проект Ради Європи
«Запобігання та боротьба з
насильством щодо жінок та
домашнім насильством в Україні»
(фінансується урядом Швеції)

[www.coe.int/uk/web/stop-
violence-against-women-ukraine](http://www.coe.int/uk/web/stop-violence-against-women-ukraine)

Дизайн і макет обкладинки:
«Компані я ВАІТЕ»

Зміст

ВСТУП	5
СФЕРА ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 11	6
Визначення форм насильства, які підпадають під сферу застосування Стамбульської конвенції	7
Координація адміністративних даних, даних опитувань і досліджень	9
Категорії інформації для збирання	10
Систематизовані дані	10
Дані доступні громадськості	11
ЗБИРАННЯ ДАНИХ І ДОСЛІДЖЕННЯ ЩОДО НАСИЛЬСТВА СТОСОВНО ЖІНОК І ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА	12
Адміністративні дані	12
Дані опитувань	16
Дослідження	21
КООРДИНАЦІЯ ЗБИРАННЯ ДАНИХ І ДОСЛІДЖЕНЬ ЩОДО НАСИЛЬСТВА СТОСОВНО ЖІНОК І ДОМАШНЬОГО НАСИЛЬСТВА	26
Офіційні координуючі органи	26
Моніторинг з боку Ради Європи	27
Міжнародний порівняльний аналіз	29
ВИСНОВКИ	33
КОНТРОЛЬНИЙ СПИСОК	35
КЛЮЧОВІ РЕСУРСИ РАДИ ЄВРОПИ	36
БІБЛІОГРАФІЯ	37

Вступ

Знання мають важливе значення для створення ефективних політик з метою запобігання та протидії насильству стосовно жінок і домашньому насильству. Розвиток знань дає змогу нормотворцям і громадянському суспільству оцінювати зміни та вдосконалювати існуючі політики.

Збирання даних і проведення досліджень допомагають у розробці політик та заходів для запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та захисту і підтримці жертв. Також, збирання даних і дослідження необхідні для того, щоб з'ясувати, чи працюють політики, спрямовані на запобігання та припинення такого насильства. Заради ефективності, надання інформації повинно стати частиною комплексного підходу, з урахуванням практичних розробок. Із цією метою Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу з цими явищами (далі за текстом – «Стамбульська конвенція») зобов'язує держави, які є членами Ради Європи, збирати відповідні дезагреговані статистичні дані та підтримувати дослідження стосовно всіх форм насильства, що підпадають під сферу застосування цієї Конвенції.

Мета цього документа – надати довідкову інформацію стосовно збирання даних і проведення досліджень та запропонувати практичні рекомендації особам, які беруть участь у формуванні політики, а також фахівцям-практикам стосовно необхідних дій для імплементації статті 11 Стамбульської конвенції. Він містить інформацію про методологію вимірювань та інструменти збирання даних, які необхідні для обробки відповідних адміністративних даних та результатів опитувань. У ньому подані приклади збирання адміністративних даних і даних опитувань у державах-членах Ради Європи, а також зразки відповідних науково-дослідних програм. У кінці документа наведено контрольний список, у якому узагальнено вимоги статті 11 Стамбульської конвенції, щодо збирання даних і проведення досліджень.

Сфера застосування статті 11

Стамбульська конвенція (Рада Європи 2011a) у статті 11 вимагає збирання даних для підтримки своєї мети — запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьби із цими явищами в Європі. Сферу застосування статті роз'яснено у Пояснювальній доповіді до Конвенції (Рада Європи 2011b), пояснення до неї подано в інших джерелах Ради Європи (Семінар Ради Європи, 2014 рік; Рада Європи, 2014 рік; 2010; 2008b; 2008a; 2007; 2006). Дані, які потрібно збирати, повинні включати адміністративні дані та дані опитувань. Дослідження повинні проводитися з метою вивчення причин насильства та методів його запобігання. Збирання даних має координуватися національним органом, як це визначено у статті 10.

Стаття 11 Стамбульської конвенції

1. Для цілей виконання цієї Конвенції Сторони зобов'язуються:

(a) регулярно збирати відповідні дезагреговані статистичні дані про випадки всіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції;

(b) підтримувати дослідження стосовно всіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, для вивчення його основних причин і наслідків, кількості випадків і рівня винесених вироків, а також ефективності заходів, ужитих для виконання цієї Конвенції.

2. Сторони докладають зусиль для проведення опитувань населення на регулярній основі для оцінки поширення й тенденцій усіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції.

3. Сторони забезпечують групу експертів, зазначену в статті 66 цієї Конвенції, інформацією, зібраною відповідно до цієї статті, для стимулювання міжнародного співробітництва та уможливлення міжнародного порівняльного аналізу.

4. Сторони забезпечують, щоб інформація, зібрана відповідно до цієї статті, була доступною громадськості.

Визначення форм насильства, які підпадають під сферу застосування Стамбульської конвенції

Збирати дані необхідно про всі форми насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції. Ці форми насильства визначено у двох частинах Конвенції: по-перше, насильство стосовно жінок і домашнє насильство визначені у статті 3; по-друге, дев'ять форм такого насильства окремо визначені у статтях 33–40, які стосуються матеріального права:

3.a: «Насильство стосовно жінок» розуміється як порушення прав людини й форма дискримінації стосовно жінок та означає всі акти насильства стосовно жінок за гендерною ознакою, результатом яких є або може бути фізична, сексуальна, психологічна або економічна шкода чи страждання стосовно жінок, у тому числі погрози таких дій, примус або свавільне позбавлення волі, незалежно від того, чи відбувається це в публічному або приватному житті;

3.b: «Домашнє насильство» означає всі акти фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, які відбуваються в лоні сім'ї чи в межах місця проживання або між колишніми чи теперішніми подружжями або партнерами, незалежно від того, чи проживає правопорушник у тому самому місці, що й жертва, чи ні або незалежно від того, чи проживав правопорушник у тому самому місці, що й жертва, чи ні;

3.d: «Насильство стосовно жінок за гендерною ознакою» означає насильство, яке спрямоване проти жінки через те, що вона є жінкою, або яке зачіпає жінок непропорційно.

3-поміж дев'яти форм насильства, зазначених у статтях 33–40, вісім визначені як такі, що мають бути криміналізовані, якщо йдеться про «умисну поведінку»: «психологічне насильство»; «переслідування»; «фізичне насильство»; «сексуальне насильство, у тому числі зґвалтування»; «примусовий шлюб»; «каліцтво жіночих геніталій»; «примусовий аборт та стерилізація»; і ще одна форма потребує кримінальної чи іншої правової санкції – «сексуальні домагання». Визначення цих форм насильства викладені нижче.

- Психологічне насильство: «тяжке порушення психічної цілісності шляхом примушування або погроз» (стаття 33).
- Переслідування: «повторне здійснення загрозливої поведінки, спрямованої на іншу особу, що змушує його чи її боятися за свою безпеку» (стаття 34).
- Фізичне насильство: «вчинення актів фізичного насильства проти іншої особи» (стаття 35).
- Сексуальне насильство, у тому числі зґвалтування: «а) здійснення, без згоди, вагінального, анального або орального проникнення сексуального характеру в тіло іншої особи з використанням будь-якої частини тіла або предмета; б) здійснення, без згоди, інших актів сексуального

характеру з особою; с) примушування іншої особи до здійснення, без згоди, актів сексуального характеру з третьою особою. Згоду повинно бути надано добровільно як результат вільного волевиявлення особи, отриманого в контексті супутніх обставин» (стаття 36).

- Примусовий шлюб: «Примушування дорослого або дитини до вступу в шлюб» (стаття 37).
- Каліцтво жіночих геніталій: «а) видалення, інфібуляція або здійснення будь-якого іншого каліцтва в цілому або частково великих статевих губ, малих статевих губ або клітора; б) примушування жінки до того, щоб вона зазнала актів, перелічених у підпункті «а», або схилення її до цього; с) підбурювання, примушування дівчини до того, щоб вона зазнала актів, перелічених у підпункті «а», або схилення її до цього» (стаття 38).
- Примусовий аборт і стерилізація: «а) проведення абортів жінці без її попередньої та інформованої згоди; б) проведення хірургічного втручання, метою або наслідком якого є припинення здатності жінки до природної репродукції без її попередньої та інформованої згоди або розуміння процедури» (стаття 39).
- Сексуальне домагання: «будь-яка форма небажаної вербальної, невербальної або фізичної поведінки сексуального характеру, метою або наслідком якої є порушення гідності особи, зокрема шляхом створення залякувального, ворожого, принизливого або образливого середовища» (стаття 40).

Термін «фізичне насильство» стосується тілесних ушкоджень, нанесених унаслідок застосування фізичної сили. Він також передбачає насильство, яке призводить до загибелі жертви, як зазначено у Пояснювальній доповіді до Конвенції (пункт 188).

Хоча злочини, які вчиняються в ім'я так званої «честі», конкретно не визнаються кримінальними злочинами, проте їх існування визнається Стамбульською конвенцією в статті 42 в межах ширшої заборони на будь-які спроби виправдати злочинну поведінку культурою, звичаями, релігією або «честю». Це формулювання ґрунтується на розумінні того, що злочини, які вчиняються в ім'я так званої «честі», не є «новими злочинами», бо це ті самі вбивство, ненавмисне вбивство, нанесення тілесних ушкоджень тощо. Те, що відрізняє їх, – це намір, який криється за цими злочинами (довідкова публікація Ради Європи, 2012 рік). Відповідно до статті 42, злочини, які вчиняються в ім'я так званої «честі», включають у себе акти насильства, що виправдовуються «заявами про те, що жертва порушила культурні, релігійні, соціальні чи традиційні норми або звичаї належної поведінки» (Комісія з питань гендерної рівності, 2016).

У Конвенції конкретно не розглянуто проблему торгівлі людьми, оскільки вона є предметом окремого міжнародного договору – Конвенції Ради Європи про заходи щодо протидії торгівлі людьми від 2005 року.

Координація адміністративних даних, даних опитувань і досліджень

Для досягнення більшої ефективності збирання даних потребує координації. Стаття 1 Стамбульської конвенції посилається на необхідність «розробки всеосяжних рамок» і «ефективного співробітництва для прийняття комплексного підходу». Координація збирання даних є частиною обов'язків офіційних органів, які призначаються відповідно до статті 10. Співпраця між офіційними органами може допомогти у цих процесах. Крім того, учасники Стамбульської конвенції повинні призначити незалежний експертний орган, відповідальний за моніторинг її імплементації (Група експертів з дій проти насильства стосовно жінок і домашнього насильства, ГРЕВІО¹), а також даних та іншої інформації, зібраних із метою сприяння їхній роботі.

Зібрані дані повинні бути актуальними та скоординованими. Якнайкраще цього можна досягти тоді, коли категорії, за якими збирають дані, відповідають категоріям, які застосовуються агенціями, що працюють у сфері захисту жертв і запобігання насильству. Категорії, які використовуються у методології вимірювання, в межах якої збирають дані, повинні відповідати категоріям концептуальної основи, в межах якої розробляється втручання з боку державних органів. Це означає, що дані опитувань і адміністративні дані повинні мати однакові визначення й одиниці вимірювання. Ця практика використовується не завжди, оскільки методологія збирання даних розробляється для конкретних цілей, а не як частина інтегрованої системи, призначеної для запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству. Наприклад, такі органи, як поліція, збирають дані, що належать до компетенції поліції, в той час як вчені проводять дослідження з використанням категорій, які потрібні для теоретичних розробок. Співпраця в межах Стамбульської конвенції дає можливість збирати дані, які необхідні для більш глобальної мети – побороти насильство стосовно жінок в усіх його формах, а не тільки для досягнення конкретних цілей окремих органів. Точні визначення, які містить сама Конвенція, подано вище. Додаткові уніфіковані категорії викладено нижче.²

1 Створена відповідно до статті 66 Стамбульської конвенції.

2 Ці категорії запропоновано у Пояснювальній доповіді до Стамбульської конвенції, пункт 76.

Категорії інформації для збирання

Для того щоб відповідати цілям Стамбульської конвенції, зібрані дані повинні містити таку інформацію:

- вид насильства (відповідно до вищенаведених визначень);
- стать жертви (для того, щоб знати, чи акт насильства вчинено стосовно жінки), а також стать правопорушника;
- стосунки між правопорушником і жертвою (для того, щоб знати, чи насильство вчинено у сімейних стосунках);
- вік жертви (для того, щоб знати, чи є жертва повнолітньою) і вік правопорушника;
- географічне положення.

Для того, щоб мати можливість побудувати комплексну структуру, яка полегшить співпрацю між відповідними установами, дані необхідно збирати в кожній точці, використовуючи всі одиниці виміру, наведені нижче:

- кількість жертв (і відсоток жертв від кількості населення);
- кількість випадків (злочинів або інцидентів) (і пропорція до кількості населення);
- кількість правопорушників (і відсоток правопорушників від кількості населення).

В ідеалі для аналізу також потрібно збирати додаткову інформацію, наприклад:

- про обмеження дієздатності;
- інші дані (наприклад, статус мігранта або біженця);
- випадки насильства в минулому році (або протягом будь-якого іншого періоду часу, в тому числі протягом усього життя).

Систематизовані дані

Дані потрібно збирати регулярно (пункти 1 і 2 статті 11), а не тільки одноразово або тимчасово, тому що важливо мати можливість вимірювати зміни у часі. Для вимірювання змін дані потрібно збирати багаторазово за одними й тими самими категоріями. У іншому разі їх неможливо буде порівняти.

У Конвенції не визначено, яка частота збирання даних закладена у термін «регулярно». Адміністративні дані зазвичай збирають постійно і принаймні щорічно доводять до відома широкого загалу. Це доцільно і щодо адміністративних даних про насильство стосовно жінок і домашнє насильство. Дані опитувань також потрібно регулярно збирати. Деякі державні опитування проводяться щорічно, що було б доречно і у питанні стосовно видів насильства, про які йдеться в Конвенції. Це може бути ціллю, у напрямі якої потрібно працювати.

Дані доступні громадськості

Дані повинні бути «доступними громадськості» (пункт 4 статті 11). Недостатньо, щоб дані, які збираються, залишалися всередині урядових установ або наукових архівів. Вони мають бути загальнодоступними для громадського обговорення. Сьогодні це означає опублікування даних на відкритому веб-сайті. Для того, щоб дані були корисними для громадськості, необхідно оприлюднювати висновки за відповідними показниками. Для фахівців – потрібен доступ до баз даних. Крім того, необхідно гарантувати, що опубліковані дані містять інформацію щодо проблеми насильства стосовно жінок і домашнього насильства. Хорошим рішенням буде об'єднання таких споріднених даних в одному місці, легкодоступному для фахівців-практиків, політиків і громадськості. Наступним кроком є забезпечення можливості порівнювати дані установ своєї країни з даними установ інших країн через певні проміжки часу.

При оприлюдненні даних необхідно вживати заходів із метою запобігання порушенню конфіденційності осіб. Це передбачено статтею 65 Стамбульської конвенції про захист даних, яка посилається на Конвенцію Ради Європи про захист осіб у зв'язку з автоматизованою обробкою персональних даних (ETS № 108). Це означає, щонайменше, унеможливлення ідентифікації особи через дані, які будуть доступні громадськості.

Збирання даних і дослідження щодо насильства стосовно жінок і домашнього насильства

Дані потрібно збирати як в адміністративній формі, так і у формі опитувань. Адміністративні дані збираються під час повсякденної роботи державних служб, при зверненні жертв насильства за допомогою. Опитування населення в цілому дає змогу зібрати інформацію про багатьох потерпілих: як про тих, які не повідомляють державні служби чи не користуються їхніми послугами, так і про тих, які повідомляють і звертаються за допомогою. Для того, щоб зрозуміти суть цих даних, виявити причини і наслідки насильства стосовно жінок і домашнього насильства, а також проаналізувати ефективність заходів, що здійснюються, необхідно проводити подальші дослідження. У Конвенції рівень винесених вироків згадується як один із предметів, які потребують дослідження. Крім того, під час збирання даних необхідно враховувати захист конфіденційності.

Адміністративні дані

Усі установи, які надають допомогу потерпілим від насильства стосовно жінок і домашнього насильства, повинні збирати відповідні дані. Це необхідно з метою розробки бази знань для покращення послуг та припинення насильства. Адміністративні дані, як правило, збирають агентства, з якими зв'язуються жертви насильства у пошуках справедливості, медичної або психологічної допомоги, житла чи іншої підтримки. Існує ціла низка установ, які надають таку допомогу, в тому числі служби соціального забезпечення, державні (і приватні) медичні служби, правоохоронні органи, неурядові організації (НУО), судові органи і прокуратура.

У той час як ці установи вже збирають деякі дані, для отримання інших потрібних даних знадобляться подальші кроки. Вони можуть включати створення систем даних, які виходять за межі раніше визначених внутрішніх потреб установи. Досягнення цілей запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству, може вимагати збирання додаткової інформації.

Кілька оглядів пропонують інструкцію з кращими практиками збирання адміністративних даних. До них належать: критичний аналіз і дослідження

Ради Європи 2006 року (Рада Європи 2006); дослідження адміністративних даних щодо насильства стосовно жінок, проведене Радою Європи (Рада Європи 2008a); доповіді Ради Європи про результати моніторингу виконання Рекомендації Rec(2002)5 (Рада Європи 2014b); дослідження адміністративних даних, проведене Європейським інститутом із питань гендерної рівності (EIGE 2014a); дослідження Європейського інституту з питань гендерної рівності про надання спеціалізованих послуг жертвам у державах-членах ЄС (EIGE 2012); огляд Європейською комісією відповідного законодавства ЄС (Європейська комісія 2010). Згідно з цими дослідженнями, рекомендовано проведення збирання груп даних різними агентствами, такими як поліція, прокуратура, суди, служби системи охорони здоров'я, соціальні служби та спеціалізовані служби підтримки. Хоча пропозиції не повністю узгоджені, моделі підходів, включені в ці дослідження, можуть стати джерелом ідей для офіційних органів, які координують збирання даних відповідно до вимог Стамбульської конвенції. Наприклад, дослідження Ради Європи про збирання адміністративних даних щодо домашнього насильства рекомендує, щонайменше, поліції, прокуратурі, судам першої інстанції (що розглядають як кримінальні, так і цивільні справи), судово-медичним експертам, службам системи охорони здоров'я і соціальним службам збирати дані про наступне: стать жертви і правопорушника; вік жертви і правопорушника; стосунки між жертвою і правопорушником; вид насильства, а також відрізнити випадки домашнього насильства від інших випадків. Крім того, поліція, прокуратура і суди повинні збирати дані про результати вирішення справ.

Для багатьох держав-членів Ради Європи система кримінального правосуддя є одним із найважливіших джерел адміністративних даних про насильство стосовно жінок і домашнє насильство. Конвенція визначає насильство стосовно жінок і домашнє насильство, а також встановлює дев'ять форм насильства з використанням категорій матеріального права. Злочини, які вчиняють в ім'я так званої «честі», не розглядаються, оскільки вони підпадають під глобальнішу заборону на будь-які спроби виправдати злочинну поведінку культурою, звичаями, релігією або «честю». Ці визначення можуть становити загальний набір категорій для збирання даних як для системи кримінального правосуддя, так і для цілої низки служб (див. вище).

Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) розробила класифікацію хвороб для використання в адміністративній статистиці в службах системи охорони здоров'я. Міжнародна класифікація хвороб (МКХ) ВООЗ (ВООЗ 2014) включає коди умисного нанесення травм. Їх необхідно поєднувати з додатковою інформацією про стать жертви і стосунки між правопорушником і жертвою з метою отримання необхідної інформації згідно із Стамбульською конвенцією. Служби системи охорони здоров'я регулярно збирають дані про стать пацієнта-жертви, але якщо місце нападу вказано «вдома», то стосунки між жертвою і правопорушником не зазначають.

Наступні приклади презентують успішні практики в Іспанії і Данії.

Іспанія³

Іспанія збирає необхідні адміністративні дані і вже зробила важливий крок у напрямі досягнення кращої узгодженості цих даних шляхом розробки нової системи для їхнього збереження. Центральний реєстр захисту жертв насильства за гендерною ознакою і домашнього насильства (Національний інститут статистики / Instituto Nacional de Estadística (2014)) збирає воедино необхідні адміністративні дані. Розробка реєстру є частиною ширшого руху в боротьбі з насильством за гендерною ознакою, що включає створення «обсерваторії», відповідальної за координацію, аналіз і розробку політики в цій галузі (Обсерваторія боротьби з насильством за гендерною ознакою і домашнім насильством / The Observatory against Domestic and Gender Violence).

Реєстр знаходиться в Міністерстві юстиції. Він містить дані про дві форми насильницьких злочинів: насильство за гендерною ознакою і домашнє насильство, а також інформацію про жертву (включаючи стать, вік і стосунки з обвинуваченим), обвинуваченого, правопорушення, яке карається за законом, місце, попередні заходи (наприклад, судовий наказ про захист) і остаточні рішення у справах. Національний інститут статистики (НІС) збирає два типи даних: судові рішення про захист і остаточні рішення у справах, які він отримує від Міністерства юстиції. Дані збираються щорічно по всій Іспанії. Практичні процедури полягають у тому, що Міністерство юстиції кожного року надсилає НІС п'ять файлів, які містять цю інформацію. НІС перевіряє їх на наявність помилок і перекодує інформацію про правопорушення згідно назв і розділів відповідних положень кримінального кодексу.

Данія⁴

Данія зробила крок у напрямі досягнення узгодженості адміністративних даних, збираючи воедино важливі статистичні дані в певних «реєстрах», і на наступному етапі пов'язала ці реєстри з ідентифікаційними номерами (Управління статистики Данії). Цей зв'язок дає змогу стежити за подіями в житті однієї і тієї ж особи за допомогою різних адміністративних систем шляхом використання унікального ідентифікаційного номера особи. Бази даних, створені шляхом поєднання реєстрів, зберігаються в Управлінні статистики Данії, і дослідники отримують онлайн доступ до зашифрованих анонімних баз даних, які унеможливають ідентифікацію осіб. Данія має адміністративні статис-

3 Автор висловлює подяку Джуд Тауерс (Jude Towers) за допомогу в отриманні інформації про Іспанію.

4 Автор висловлює подяку Карін Хельвег-Ларсен (Karin Helwig-Larsen) за допомогу в отриманні інформації про Данію.

тичні дані, що стосуються використання послуг державних служб жертвами насильства, які збираються воедино в певних реєстрах. Ці реєстри містять статистичні дані про злочини (zareєстровані поліцією злочини та рішення суду), пацієнтів лікарень, причини смерті та випадки звернень до притулків.

Злочинність

Статистична інформація про кримінальні дії отримується з поліцейських досьє і міститься в Реєстрі злочинності та статистиці жертв, що ведуться Управлінням статистики Данії спільно з поліцією. Поліцейська адміністративна система (POL-SAS), яка функціонує з 2001 року, об'єднує інформацію про злочин (розділ кримінального кодексу), правопорушника (вік і стать) і жертву (вік і стать) за особистим ідентифікаційним номером жертви і правопорушника. POL-SAS стосується лише злочинів міжособистісного характеру, таких як насильство, зґвалтування і пограбування, не включаючи крадіжки. Реєстр злочинів також містить дані про судові вироки і оновлюється відповідно до змін обвинувачень, які висуваються протягом розслідування і судових процедур.

Щодо насильства стосовно жінок, існують відповідні розділи кримінального кодексу: §237 вбивство; §244 менш тяжке насильство; §245 більш тяжке насильство; §246 важке насильство, як правило, з нанесенням непоправної шкоди здоров'ю жертви; §§216–217 зґвалтування. Хоча щодо категорії домашнього насильства у кримінальному кодексі немає жодного конкретного положення, домашнє насильство можна визначити, пов'язавши дані реєстру про місце проживання особи з ідентифікаційним номером, таким чином встановивши, чи існує зв'язок між жертвою і правопорушником або, наприклад, чи проживали вони на певному етапі життя за однією адресою. «Проживання за однією і тією ж адресою» може свідчити про сімейні стосунки, а може й ні. Тому навряд чи це може бути доказом існування «сімейних стосунків», як це зазначено у статистиці злочинності.

Пацієнти лікарень

Данський національний реєстр пацієнтів є сукупністю адміністративних статистичних даних, які використовуються для моніторингу охорони здоров'я та планування послуг. Реєстр фіксує кожну виписку з лікарень для всіх пацієнтів, які ідентифікуються за особистими ідентифікаційними номерами. За час існування обсяг інформації розширювався. З 1977 року реєстр включав інформацію доступну на дату виписки з лікарні, щодо всіх пацієнтів стаціонару з тілесними ушкодженнями. До 1995 року він розширився і включав інформацію про амбулаторних пацієнтів, у тому числі отриману із закладів амбулаторної допомоги, відділень невідкладної допомоги та психіатричних відділень. Реєстр містить інформацію про тривалість перебування, стать і вік, а також клінічну інформацію, включаючи причину госпіталізації (хвороба, нещасний

випадак, насильство, самоушкодження, наслідки травм), діагнози і процедури. Кожен випадок госпіталізації через насильство можна ідентифікувати, тому що запис про причини госпіталізації включає інформацію про насильство / умисне нанесення травм. Дані також включають інформацію про місце злочину (включаючи домашні умови) і спосіб нанесення травми, а також активність пацієнта після нанесеної травми. Проте інформація про стосунки пацієнта із правопорушником не реєструється. Специфіка травм кодується за МКХ ВООЗ 10 (Міжнародна класифікація хвороб, 10-е видання). Це означає, що дані про насильство стосовно жінок наявні, але даних конкретно про домашнє насильство немає.

Причини смерті

Данські статистичні дані про смертність включають усі смертельні випадки, що настають у Данії серед людей, які мають постійне місце проживання у країні. Інформація реєстру збирається за свідоцтвами про смерть і містить дані про спосіб смерті (хвороба, нещасний випадок, самогубство або насильство) і причини смерті, тобто хвороби або травми, що призводять до загибелі. Всі дані реєструються за особистим ідентифікаційним номером померлого.

Притулки

Данія збирає систематичні дані про користування осіб, які рятуються від домашнього насильства, притулками. 46 притулків фінансуються державою і об'єднані в Національну організацію притулків для жінок, які зазнали насильства в сім'ї, та їхніх дітей (ЛОКК). Вони пропонують психологічну допомогу і тимчасове проживання для жінок, які страждають, у першу чергу, від домашнього насильства. Інформація про кожний випадок контакту збирається за допомогою анкет обсягом в одну сторінку, які заповнюються при першому зверненні до притулку. Якщо жінка хоче залишитися в притулку, вона заповнює додаткову анкету обсягом у шість сторінок. Дані реєструються за персональним ідентифікаційним номером жінки. Зашифровані дані можуть бути пов'язані з іншими джерелами даних, такими як Національний реєстр пацієнтів і різними реєстрами населення в Управлінні статистики Данії. Дані опитування аналізуються данським Міністерством із соціальних питань і Центром досліджень в області соціальних послуг. Щорічні звіти доступні на веб-сайті ЛОКК.

Дані опитувань

Опитування є важливими джерелами інформації про жертв насильства, оскільки більшість з них не звертаються за допомогою до різних установ і, отже, не включені до адміністративної статистики. Опитування є єдиним спо-

собом отримання повної інформації про більшість жертв насильства, які не звертаються за допомогою. Опитування також є єдиним надійним способом виявлення зниження або підвищення рівня насильства, тому що зміни у кількості осіб, які звертаються за допомогою до державних установ, можуть відображати зміни у готовності жертв звертатися до державних установ, а також готовності державних установ реєструвати випадки звернення за допомогою, на відміну від змін, що лежать в основі «реального» рівня насильства.

Конвенція вимагає від сторін докладати зусиль для регулярного проведення опитувань населення з метою оцінки поширення й тенденцій усіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції (пункт 2 статті 11). Вимога проводити опитування через чітко встановлені проміжки часу була висунута для того, щоб розкрити природу змін у часі.

Існують описи кращих способів проведення опитувань щодо насильства стосовно жінок і домашнього насильства з метою отримання відповідних статистичних даних і показників (Уолбі 2005; Уолбі і Майхіл 2001), а також інструкції, що пропонують практичні рекомендації щодо необхідних технічних характеристик, у тому числі й Інструкція з підготовки статистичних даних щодо насильства стосовно жінок і домашнього насильства: Статистичні опитування Департаменту ООН з економічних і соціальних питань (2014). У розробці та проведенні такого опитування було використано багато інновацій, у тому числі: дослідження ВООЗ за участю багатьох країн із питань охорони здоров'я жінок і домашнього насильства стосовно жінок (ВООЗ 2005), міжнародне опитування щодо насильства стосовно жінок Гельсінського інституту з попередження злочинності і боротьби з ним (HEUNI 2013) і опитування Агенції Європейського Союзу з фундаментальних прав, проведене в ЄС (FRA 2014), а також декількома державами-членами Ради Європи, включаючи Велику Британію і Данію (див. нижче).

Основні проблеми, які потребують вирішення, включають: отримання значно більшої і репрезентативної вибірки населення при роботі в умовах обмежених витрат; забезпечення регулярності збирання даних із метою вимірювання змін у часі при роботі в умовах обмежених витрат; забезпечення постійної готовності розкривати фактичні випадки насильства, що не змінюватиметься в розрізі соціальних груп і країн; забезпечення відповідності категорій (визначень та одиниць вимірювання), які використовуються в опитуванні, категоріям, які використовуються під час збирання адміністративних даних, і з метою формування цілісної системи даних; забезпечення повної підготовки інтерв'юєрів; та, в ідеалі, забезпечення порівнянності категорій (визначень і одиниць вимірювання) на міжнародному рівні.

Це проблемні вимоги, повністю задовольнити які наразі спромоглися лише деякі країни. Проблеми можна вирішити за допомогою поетапного підходу із застосуванням невеликих поступових удосконалень або серйозного перегляду

і огляду практики. Багато країн провели однократне спеціалізоване опитування, щоб дізнатися про поширеність насильства стосовно жінок, яке успішно підвищило рівень поінформованості населення.⁵ Таку практику необхідно закріпити для забезпечення збирання даних на регулярній основі з метою поліпшення розробки політики.

Італія є однією з небагатьох країн, які повторили спеціалізоване опитування про насильство стосовно жінок. Перше спеціалізоване опитування було проведено у 2006 році, наступне – у 2014 році. Опитування проводилося Національним бюро статистики Італії (ISTAT). Опитування ISTAT щодо насильства стосовно жінок здійснюється для збирання даних про поширеність і характеристики декількох форм насильства стосовно жінок як з боку їхніх партнерів, так і з боку інших осіб, включаючи фізичне, сексуальне, психологічне та економічне насильство. ISTAT збирає дані про пошук жертвами допомоги і причини неподання ними заяв про насильство, а також про наслідки, ризики, захисні фактори і витрати, пов'язані з вирішенням проблеми насильства стосовно жінок. Опитування охоплює 25 000 жінок у віці від 16 до 70 років. У 2014 році опитування також проводили серед іноземних громадян – представників шести основних національностей, які проживають в Італії (румуні, українці, албанці, марокканці, молдовани та китайці). Опитування серед італійських жінок проводилося телефоном за допомогою комп'ютерної системи телефонного опитування (CATI), у жінок-іноземок брали інтерв'ю під час особистого спілкування. ISTAT намагається регулярно проводити такі опитування, щонайменше один раз на чотири роки.⁶

У той час як дані можна збирати за допомогою спеціалізованих опитувань, присвячених проблемі насильства стосовно жінок і домашнього насильства, ті країни, які успішно отримували дані опитувань на регулярній основі, збирали такі дані, включивши відповідні питання в інші опитування, або долучали їх у вигляді додаткового модуля. Це знижує витрати на отримання даних опитувань. Опитування, які забезпечують щорічні дані, створюють можливість для проведення аналізу змін впродовж певного часу, принаймні в Європі, були частиною інших, більш масштабних опитувань, передусім тих, які стосуються злочинності або охорони здоров'я. Включення додаткових питань про насильство стосовно жінок і домашнє насильство вимагає набагато менших витрат,

5 Під час четвертого раунду (2014) моніторингу імплементації Рекомендації Rec(2002)5 Комітету міністрів державам-членам про захист жінок від насильства, 21 з 47 держав-членів Ради Європи повідомили, що вони провели репрезентативне національне опитування з основною увагою на поширення різних форм насильства стосовно жінок. Шість країн із 21 повторили спеціалізоване опитування про насильство стосовно жінок. Деякі з них (Чехія і Фінляндія) надали дані трьох таких опитувань.

6 Інформація про опитування в Італії була надана Марією Джузеппіною Мураторе, Національне бюро статистики Італії, під час міжнародної конференції на тему «Збирання даних у сфері насильства щодо жінок та домашнього насильства: рух назустріч вимогам Стамбульської конвенції» (Київ, Україна, 3–4 вересня 2015 року).

ніж розробка окремого опитування. Жодній країні в Європі не вдалося знайти і задіяти ресурси, необхідні для регулярного повторення спеціалізованих опитувань щодо насильства стосовно жінок із використанням тієї ж методології та питань. Навіть у проведенні декількох опитувань використовувалися різні методології, тому порівняння за певний проміжок часу виявилось неможливим.

Згідно з отриманим висновком, знаходження ресурсів для регулярного проведення автономних опитувань є настільки складним і важким завданням, що наразі державам рекомендовано долучити набір відповідних питань до одного з існуючих опитувань, які проводяться на регулярній основі. В Європі це, ймовірно, опитування в області охорони здоров'я або злочинності.

Опитування у Великій Британії

Дослідження злочинності в Англії та Уельсі (CSEW) щороку збирає дані про насильство стосовно жінок і домашнє насильство. Дані збираються в межах опитування про злочини, з якими стикалися особи або домогосподарства протягом попереднього року.

Опитування надає дані про жертв і насильницькі злочини. Дані про жертв сортуються за статтю жертви і за критерієм вчинення злочину на підставі сімейних стосунків (із боку близького партнера або іншого члена сім'ї). Дані також містять вік та інші важливі статуси, включаючи етнічну належність, віросповідання та інвалідність. Основна анкета опитування надає дані про кількість і характер насильницьких злочинів. Інформація, зібрана за допомогою основної анкети, кодується відповідно до категорій злочинів у Великій Британії з використанням спеціальних шифраторів. Інформація про насильство стосовно особи (серйозне поранення, інші тілесні ушкодження і простий напад) далі класифікується за стосунками між жертвою і правопорушником (сімейні стосунки, знайомі, незнайомі особи).

Дослідження злочинності в Англії та Уельсі створило важливі часові ряди даних, оскільки воно розпочалося у середині 1980-х років, а з 2000 року проводилося щорічно. Це означає, що дослідження є одним із найтриваліших опитувань щодо насильства стосовно жінок і домашнього насильства у світі. Опитування спочатку називалося «Британське дослідження злочинності» (в Англії й Уельсі проживає 89% населення Великої Британії), але нещодавно назву було змінено, щоб відобразити децентралізацію уряду Великої Британії. Дані були використані для підтримки аналізу насильства за гендерною ознакою (Уолбі та ін., 2014), включаючи пов'язані з цим витрати (Уолбі, 2004).

Дослідження складається з двох частин: основна анкета і модуль для самостійного заповнення. Анкета (вище описано висновки на її основі) заповнюється у традиційному режимі особистого контакту. У модулі для самостійного заповнення респондент дає відповіді на питання через портативний

комп'ютер таким чином, що відповіді залишаються конфіденційними навіть для інтерв'юера (Уолбі і Аллен, 2004). Модуль для самостійного заповнення про домашнє насильство, сексуальне насильство і переслідування має набагато вищий рівень розкриття випадків домашнього насильства – приблизно в чотири рази вищий, ніж основна анкета.

CSEW – це високоякісне опитування, яке характеризується високим відсотком надання відповідей. До всіх респондентів застосовується однаковий підхід. Опитування масштабне: кількість респондентів становить близько 40 000 і незначно коливається із року в рік. Планування вибірки є складним процесом, оскільки потрібно забезпечити репрезентативність вибірки відносно населення, а також передбачити можливість збирання даних для конкретних цілей, наприклад, для кожного територіального відділення поліції. Опитування спочатку розроблялося Міністерством внутрішніх справ. Сьогодні воно проводиться Управлінням національної статистики (ONS), а польові роботи виконуються приватною соціологічною фірмою TNS BMRB на договірній основі.

Детальна інформація про опитування CSEW є у вільному доступі на веб-сайті, включаючи інформаційні підсумки (ONSa), інструкцію користувача з технічних питань (ONSb), повну анкету (ONSс) і результати щорічного дослідження (ONSd).

Данські дослідження

Данія проводить опитування населення, які включають запитання про насильство стосовно жінок і домашнє насильство. Відповідні запитання з 2000 року були включені в інтерв'ю з питань охорони здоров'я населення (NHIS), яке проводиться на регулярній основі.

Питання стосуються фактів впливу фізичного насильства, погроз насильства і сексуального насильства, статі жертви і наявності стосунків між жертвою і правопорушником. Вони включають питання про те, чи особу протягом останнього року: штовхали, трясли або давали ляпас; били ногами, кулаком або предметами; кидали на меблі, стіни, скидали зі сходів тощо; душили або нападали зі зброєю; застосовували до неї інші форми насильства; примушували до статевого акту.

Використання регулярного опитування з питань охорони здоров'я як способу отримання інформації про фактичні випадки насильства надає можливість збирати такі дані на довгостроковій основі. Це стабільно й економічно вигідно та робить можливим безперервний аналіз змін статистики насильства стосовно жінок і домашнього насильства у часі. Мета інтерв'ю з питань охорони здоров'я населення (NHIS) полягає у отриманні інформації про стан здоров'я і захворюваність данців, а також фактори, що впливають на їхнє здоров'я і захворюваність. Насильство було в нього включено тому, що воно у значній мірі негативно впливає на здоров'я людей.

Данія вже проводила низку інших спеціалізованих опитувань про насильство стосовно жінок, починаючи з 1970-х років. Проте, як і в багатьох інших країнах, методологія і масштаби таких спеціалізованих опитувань відрізнялися стосовно циклів, тому точний аналіз тенденцій у часі з використанням даних опитувань був неможливий. Шляхом включення питань про насильство у загальне опитування щодо охорони здоров'я Данія змогла отримувати статистичні дані про тенденції насильства для всього населення країни.

Дослідження

Стаття 11 Стамбульської конвенції вимагає від сторін підтримувати дослідження щодо насильства стосовно жінок для вивчення його основних причин і наслідків, кількості випадків і рівня винесених вироків, а також ефективності заходів, ужитих для виконання цієї Конвенції. Дослідження має важливе значення тоді, коли політики потрібно розробляти на основі фактичних даних. Дослідження повинне виходити за межі збирання даних для вивчення причин насильства, тим самим сприяючи побудові теорії виникнення зв'язку між причинами і наслідками насильства. Конвенція зобов'язує визначити «ефективність заходів, ужитих для виконання цієї Конвенції». Це означає, що необхідно запровадити моніторинг і оцінювання розробок у сфері права і політики та оцінку їхньої ефективності у зниженні рівня насильства стосовно жінок і домашнього насильства. Таким чином, Конвенція вимагає створення комплексної схеми досліджень із належним фінансуванням.

Дослідження насильства стосовно жінок організовується по-різному: комплексні програми досліджень із належним фінансуванням; цілеспрямовані дослідження результатів удосконалення законодавства; дослідження рівня винесених вироків; спеціальні дослідження в університетах.

Фінансовані державою дослідницькі програми боротьби з насильством стосовно жінок і домашнім насильством у межах комплексної стратегії є досить рідкісним явищем. У деяких державах існують стратегії щодо підтримки розвитку та обміну знаннями, що допомагає знизити рівень насильства за гендерною ознакою. У цих умовах дослідження може бути одним із елементів більш глобальної мети. Одним із прикладів є напрям фінансування ЄС, який спочатку називався «Дафне» і сприяв обміну передовим досвідом підтримки проєктів, які іноді містять практико-орієнтований елемент дослідження, описаний нижче (Інструментарій програми «Дафне» Європейської комісії). Іншим прикладом може слугувати програма досліджень стосовно конкретних європейських країн, що фінансується Норвегією («Гранти Норвегії»). У пріоритетних неєвропейських країнах, що розвиваються, існує програма досліджень насильства стосовно жінок, яка фінансується Міністерством міжнародного розвитку Великої Британії (описана нижче). Крім того, в Данії дослідженню насильства за гендерною ознакою

сприяє розробка баз даних, що містять інформацію про обсяг використання жертвами насильства за гендерною ознакою послуг державних служб. Держава підтримує розвиток «реєстрів» і відповідних законів про використання даних, які уможливають реалізацію цього дослідження на практиці. Це не програма фінансування досліджень, а діяльність, яка здійснюється за фінансової підтримки і сприяє проведенню досліджень. Вона описана нижче.

Існують дослідження результатів конкретних законодавчих змін. Наприклад, Австрія і Німеччина фінансували масштабне дослідження оцінки впливу законів про судові рішення стосовно захисту із метою їхнього поліпшення, за потреби. Такі дослідження оцінки впливу нових законодавчих актів є одним із багатьох важливих видів досліджень відповідно до статті 11.

Конвенція вимагає вивчення рівня винесених вироків, що є важливим свідченням ефективності системи кримінального правосуддя у зв'язку з насильством стосовно жінок і домашнім насильством. Рівень винесених вироків – це обсяг злочинів, зареєстрованих у системі правосуддя, за якими винесені обвинувальні вирoki правопорушникам. Конвенція посилається на необхідність встановлення рівня винесених вироків у підпункті b пункту 1 статті 11. Рівень винесених вироків можна отримати для різних частин системи кримінального правосуддя (наприклад, тільки від моменту обвинувачення до винесення вироку) або для системи в цілому (наприклад, порівнюючи кількість злочинів, зареєстрованих в опитуваннях, з кількістю правопорушників, визнаних винними судом). У той час як показники у конкретній частині системи кримінального правосуддя стосуються цих конкретних частин, важливо мати рівень винесення вироків для системи кримінального правосуддя в цілому. Для вивчення рівня винесення вироків необхідно мати дані, які використовують одні й ті ж визначення й одиниці вимірювання від початку і до кінця. Існування різних визначень і одиниць вимірювання вкрай ускладнює, чи навіть унеможливає встановлення кількості справ, якими займається система кримінального правосуддя і які завершуються винесенням вироку. Таким чином, важливо, щоб поліція, прокуратура, судові органи, суди, пенітенціарні установи і служби пробації використовували одні й ті самі визначення і одиниці вимірювання. Нині багато країн оперують різними одиницями на різних етапах системи кримінального правосуддя: злочини (події, інциденти) – у поліції; правопорушники (кривдники, злочинці) – у судовій системі і пенітенціарних установах. Вони часто відрізняються від тих, які застосовують спеціалізовані служби, що використовують поняття «жертви». Країнам, які зараз використовують різні одиниці (жертви, злочини, кривдники) у різних частинах системи кримінального правосуддя, необхідно їх узгодити, якщо потрібно, щоб вони правильно визначали рівень винесення вироків відповідно до вимог Конвенції. Вони можуть зробити це або шляхом вибору одного найкращого поняття для всієї системи кримінального правосуддя і судової системи, або вимагати збирання даних із використанням всіх трьох одиниць на кожному етапі системи кримінального правосуддя. Співпраці швидше можна досягти, використовуючи

всі три одиниці виміру, ніж намагаючись забезпечувати збирання даних тільки за однією. Наприклад, підраховувати кількість жертв, злочинів і правопорушників на кожному етапі краще, ніж підраховувати кількість жертв на одному етапі (наприклад, під час опитування), кількість злочинів на другому (наприклад, у поліції) і правопорушників на третьому (наприклад, у судах).

Існують також спеціальні дослідження насильства стосовно жінок і домашнього насильства, що проводяться університетами. У той час як в університетах успішно працюють групи дослідників, які вивчають проблему насильства стосовно жінок, робота у цій сфері зазвичай є результатом спеціальних ініціатив, ентузіазму й рішучості окремих дослідників та університетських центрів, а не складовою програм, фінансованих державою. Утім, у цій сфері ведуться дослідження, які направлені на вимірювання ступеня насильства за гендерною ознакою, і вони будуть поглиблюватися за рахунок розробки комплексних і систематичних програм досліджень.

Програма досліджень Великої Британії у країнах, що розвиваються

Міністерство міжнародного розвитку Великої Британії (ММРВ/DFID) інвестувало 25 млн фунтів стерлінгів у п'ятирічну дослідницьку програму для встановлення того, що саме є ефективним у запобіганні насильству стосовно жінок і дівчат у пріоритетних країнах, які розвиваються (DFID, 2015). Програма спрямована на формування знань про ефективні дії у запобіганні насильству стосовно жінок і дівчат, включаючи первинні превентивні заходи, покликані навчити жінок і дівчат протистояти насильству, і конкретні заходи для запобігання насильству стосовно жінок і дівчат. Програма складається з двох частин: фінансування 10–14 обраних національних або міжнародних організацій для дослідження новаторських підходів у запобіганні насильству або задоволенні потреб потерпілих/жертв насильства і фінансування операцій, пов'язаних із дослідженням і вимірюванням впливу перспективних існуючих заходів для оцінювання їхньої ефективності. Дослідження зосереджується на «пріоритетних країнах» із точки зору ММРВ, які є 28 найбільш небезпечними країнами, що розвиваються, або найбільш нестабільними державами. Програма управляється консорціумом на чолі з Медичною дослідницькою радою Південної Африки у співпраці з Лондонською школою гігієни і тропічної медицини і фірмою Social Development Direct.

Це перспективна практика у тому сенсі, що це одна з основних дослідницьких програм, яка є одночасно ретельно організованою і добре профінансованою. Хоча вона і не включає європейські країни.

Програма ЄС «Дафне»

Програма «Дафне» фінансується Європейським Союзом для обміну успішним досвідом щодо запобігання насильству за гендерною ознакою. У той час як

її головною метою був розвиток знань на основі практики шляхом обміну між великими неурядовими організаціями, вона включала поняття нарощування відповідного досвіду, що призвело до фінансування досліджень як складової підтримки розвитку заснованого на практиці. Завдяки фінансуванню 412 проєктів були проведені дослідження і здобуті знання, які отримали визнання як дослідників, так і політиків. Реалізація програми «Дафне» складалась із трьох основних етапів і була розпочата в 1997 році (Інструментарій програми «Дафне» Європейської комісії), завершальна програма «Дафне III» здійснювалась з 2007 по 2013 рік (Програма Європейської комісії «Дафне III»). Принципи програми «Дафне» тепер включені в нову програму «Права, рівність і громадянство» 2014–2020 років (Європейська комісія 2015а), одним із напрямів якої є «Аналітична діяльність (дослідження, збирання даних, розробка загальних методологій, показників, опитувань, підготовка посібників)».

Її можна розглядати як перспективну практику, тому що програма забезпечила відповідне дослідження у вигляді окремого напрямку інноваційної практико-орієнтованої транснаціональної програми фінансування.

Данські реєстри для підтримки наукових досліджень

Данія розробила опитування і адміністративну статистику, які необхідні для програми досліджень проблеми насильства стосовно жінок і домашнього насильства (як описано вище в розділі, присвяченому адміністративній статистиці) (Тюгесен і Кьяер Ерсболь 2011). Данія може ідентифікувати осіб, які стали жертвами насильства, шляхом опитування населення, а потім зарахувати їх до жертв насильства в адміністративній статистиці, яка складається за допомогою служб, що займаються боротьбою зі злочинністю, лікарень і притулків, а також із використанням даних про причини смерті. Усі ці відомості синтезуються шляхом використання одного і того ж персонального ідентифікаційного номера в усіх системах. Таким чином, можна синтезувати дані, отримані під час опитування про стан здоров'я (NHIS) після випадків фактичного насильства, з даними, отриманими з адміністративних джерел, оскільки респонденти опитування і користувачі послуг державних служб ідентифікуються за своїми особистими ідентифікаційними номерами. Шляхом об'єднання даних опитування і адміністративної статистики по кожній особі можна провести дослідження щодо наслідків насильства стосовно жінок і домашнього насильства для здоров'я і в системі кримінального правосуддя.

Починаючи з 2004 року, повна національна база даних про насильство стосовно жінок містить дані з декількох джерел, включаючи адміністративну статистику, отриману з національних реєстрів, і статистику опитувань, отриману в результаті інтерв'ю з питань охорони здоров'я населення у 2005 і 2010 роках (Хельвег-Ларсен, 2010). Таким чином, можна об'єднати дані, що містяться в національних реєстрах із охорони здоров'я, злочинності і соціальних питань,

із інформацією, отриманою в ході національних опитувань щодо охорони здоров'я на індивідуальному рівні шляхом використання унікального персонального ідентифікаційного номера, що надається всім особам, які постійно проживають у Данії. Закон Данії про обробку персональних даних регулює доступ до даних для статистичних і наукових цілей і гарантує повну анонімність суб'єктів даних.

Статистику жертв (POL-SAS) можна об'єднувати з іншими реєстрами для того, щоб оцінити соціальний профіль жертви і правопорушника. Можна розрахувати відсоток випадків насильства, зареєстрованих в опитуванні, які стали причиною звернення до лікарні та/або поліції. Статистика злочинності у поєднанні з даними в Національному реєстрі пацієнтів дає змогу встановити кількість контактів жертви насильства з поліцією або лікарнею протягом певного періоду і, таким чином, обчислити річну кількість окремих жертв насильства, які зверталися до системи охорони здоров'я та/або судової системи. Ця дослідницька інфраструктура сприяла написанню низки наукових робіт (Крузе та ін., 2010).

Координація збирання даних і досліджень щодо насильства стосовно жінок і домашнього насильства

Проведення збирання даних і досліджень вимагає координації з метою повної реалізації можливостей для підтримки розробки політик. Конвенція визначає необхідність створення національного координуючого органу (стаття 10) і надання інформації, зібраної відповідно до статті 11, саме ГРЕВІО (стаття 6б), з метою сприяння роботі. Існують і інші відповідні механізми, які зараз розробляються для сприяння координації, включаючи роботу установ ООН та ЄС із розробки визначень, а також показників і систем класифікації, порівняння яких відбувається на міжнародному рівні.

Офіційні координуючі органи

Визначення або створення національних органів для координації даних, зібраних відповідно до статті 11, є вимогою статті 10 Стамбульської конвенції. Стаття вимагає від сторін «призначити або заснувати один або більше офіційних органів, відповідальних за координацію, виконання, моніторинг та оцінку політики та заходів для запобігання всім формам насильства та для боротьби з усіма формами насильства», до того ж вони повинні «координувати збирання даних, як зазначено у статті 11, аналізувати і поширювати його результати». Крім того, ці офіційні координуючі органи мають «можливість безпосередньо підтримувати зв'язок і зміцнювати відносини з відповідними органами інших сторін».

Координуючі органи повинні бути офіційними державними органами: це або вже існуючі органи, що отримують мандат, або новостворені органи. Найкращими моделями існуючих органів є «обсерваторії боротьби з насильством стосовно жінок», міжвідомчі координаційні структури або експертні органи (наприклад, науково-дослідний інститут або національний інститут статистики), які також мають відповідний мандат. Це свідчить про те, що можна застосовувати різні підходи. Конвенція дозволяє цим органам безпосередньо контактувати з аналогічними органами інших сторін. Таким чином, вони мають можливість «розвивати робочі стосунки» зі своїми колегами на території інших держав, які є сторонами Конвенції, в надії, що це не тільки уможливить «плідне взаємовигідне співробітництво», а й дасть змогу «гармонізувати практику» (пункт 73 Пояснювальної доповіді до Стамбульської конвенції).

На рівні ЄС існує три органи, які можуть розвивати співробітництво у сфері збирання, аналізу та поширення інформації про насильство стосовно жінок. Це Європейський інститут із питань гендерної рівності (EIGE), Агенція Європейського Союзу з фундаментальних прав (FRA) і Евростат. У межах ЄС існують пропозиції, наприклад від Консультативного комітету Європейської комісії із забезпечення рівних можливостей для жінок і чоловіків (Консультативний комітет Європейської комісії, 2014), розвивати цей потенціал таким чином, щоб це відповідало вимогам Стамбульської конвенції, в тому числі шляхом: прийняття стратегії ЄС щодо насильства стосовно жінок; створення координаційного органу ЄС із питань насильства стосовно жінок за підтримки мережі, що представлятиме національні органи; збирання воедино інформації про імплементацію державами-членами існуючих юридично обов'язкових документів для моніторингу прогресу; збирання стандартизованих і гармонізованих даних опитувань і адміністративних даних; розробки стандартів, показників, методів і керівних принципів; забезпечення фінансування досліджень насильства стосовно жінок; складання дорожньої карти щодо вдосконалення збирання даних про насильство стосовно жінок. Проте це, звичайно, стосується тільки тих учасників Конвенції, які є державами-членами ЄС.

Запропоновані механізми, за допомогою яких координуючі органи могли б надавати допомогу, включають:

- інструкцію застосування визначень, встановлених Стамбульською конвенцією для збирання і аналізу даних опитувань і адміністративних даних;
- інструкцію з використання методології для збирання і аналізу даних опитувань і адміністративних даних;
- підтримку розробки та фінансування комплексних програм досліджень проблеми насильства стосовно жінок і домашнього насильства;
- підтримку мобілізації і координації дій зацікавлених сторін, включаючи організації громадянського суспільства, університети, спеціальні експертні групи і мережі, а також встановлених державних органів для покращення якості і гармонізації збирання і аналізу даних;
- стимулювання обговорення серед населення для підвищення його обізнаності, здійснення внеску у демократію і поширення наукових здобутків як серед цільової, так і серед широкої аудиторії.

Моніторинг з боку Ради Європи

Моніторинг дотримання вимог Стамбульської конвенції

Пункт 3 статті 11 Конвенції вимагає передавати «зібрану інформацію» незалежній моніторинговій «групі експертів», заснованій відповідно до статті 66 (Група експертів з дій проти насильства стосовно жінок і домашнього насильства, ГРЕВІО). ГРЕВІО враховує всі процеси збирання даних і досліджень,

проведені сторонами, під час схвалення анкети для кожного циклу оцінювання. До кінця 2015 року ГРЕВІО встановила власні методи роботи.

Моніторинг розвитку політики

Рада Європи (2014: 6) під час регулярного моніторингу розвитку політики з питань насильства стосовно жінок у державах-членах створила основу для визначення показників порівняльного аналізу цього прогресу.

Рекомендація Rec(2002)5 Комітету міністрів про захист жінок від насильства містить перелік заходів із боротьби з різними формами насильства стосовно жінок: насильством у лоні сім'ї чи в межах місця проживання, зґвалтуванням і сексуальним насильством, сексуальним домаганням, каліцтвом жіночих геніталій, насильством у конфліктних і постконфліктних ситуаціях, насильством в інституційному середовищі, порушенням права на свободу вибору щодо репродукції (примусовий аборт або примусова стерилізація), вбивством в ім'я «честі», а також примусовими і ранніми шлюбами.

З 2005 року Рада Європи здійснює моніторинг ступеня виконання державами-членами цієї рекомендації. На основі добровільних відповідей, отриманих від держав-членів Ради Європи на уніфікований перелік питань, було оцінено прогрес у сфері реагування з боку законодавчих і політичних установ, а також служб реагування на випадки насильства стосовно жінок. Результати четвертого раунду моніторингу, включені в аналітичну доповідь, опубліковану в березні 2014 року, є оглядом цифрових даних прогресу в деяких напрямках, включаючи збирання даних і проведення досліджень щодо насильства стосовно жінок. Аналітичне порівняння змін у часі та географічне охоплення роблять його унікальним джерелом інформації.

Останній моніторинг свідчить про загальне зростання збирання адміністративної статистики і проведення опитувань серед усього населення, хоча метод порівняння даних майже не використовується. Існують різні методи збирання даних поліції про злочини за гендерною ознакою, у сфері стосунків або домашнього насильства. У той час як деякі держави-члени отримують інформацію і статистичні дані про домашнє насильство зі своїх загальних статистичних даних про злочинність, інші створили системи повідомлення про домашнє насильство (наприклад, Нідерланди, Польща і Люксембург). Крім того, деякі опитування охопили широкий спектр форм насильства стосовно жінок, у той час як інші зосереджені лише на домашньому насильстві.

На додаток Рада Європи опублікувала дослідження «Збирання адміністративних даних щодо домашнього насильства у державах-членах Ради Європи». Цілі дослідження полягали в: оцінці типу адміністративних даних про домашнє насильство стосовно жінок, які збирали держави-члени; розробці типового підходу, який включав би рекомендації щодо збирання адміністративних даних за межами існуючої практики; виданні інструкції, на основі якої державні

органи різних рівнів і державні та приватні установи збирали б дані певних видів, а також створили б систему адміністративних даних в установах, які ще не збирають дані. Дослідження включає рекомендації зі створення системи адміністративних даних в установах, які ще не збирають рекомендовані дані (с. 21–22), а також модель підходу до збирання адміністративних даних (с. 23–24).

Міжнародний порівняльний аналіз

Порівняльний аналіз допомагає у здійсненні координації шляхом забезпечення вихідного значення для розрахунків. Є декілька пропозицій від міжнародних і регіональних органів, що займаються питаннями прав людини, визначенням насильства стосовно жінок, порівняльним аналізом прогресу в галузі запобігання насильству стосовно жінок і домашнього насильства і боротьби з цими явищами, в тому числі від Організації Об'єднаних Націй (включаючи Статистичну комісію ООН, Відділ ООН із просування прав жінок, який нині інтегровано в «ООН Жінки», Управління ООН з наркотиків і злочинності та Всесвітню організацію охорони здоров'я), Ради Європи та ЄС.

Організація Об'єднаних Націй відіграла важливу роль у визначенні насильства стосовно жінок, на якому ґрунтується робота всіх установ ООН та інших міжнародних органів.

Декларація ООН про викорінення насильства стосовно жінок (1993) визначає насильство як «будь-який акт насильства стосовно жінок за гендерною ознакою, результатом якого є або може бути фізична, сексуальна, психологічна або економічна шкода чи страждання жінок, у тому числі погрози таких дій, примус або свавільне позбавлення волі, незалежно від того, чи відбувається це в публічному чи приватному житті».

Стамбульська конвенція 2011 року побудована на визначенні, розробленому ООН у 1993 році. У той час як ООН і її установи зосереджені на проблемі насильства стосовно жінок, Рада Європи додатково робить особливий акцент на домашньому насильстві. Стамбульська конвенція вимагає від сторін охопити всі форми насильства стосовно жінок, у той час як охоплення всіх жертв домашнього насильства, крім жінок і дівчаток, не є обов'язковим (але рекомендованим). Показники, які використовуються для порівняльного аналізу на національному та міжнародному рівнях, повинні включати всі форми насильства стосовно жінок і домашнього насильства, які підпадають під сферу застосування Стамбульської конвенції.

У межах ООН, що охоплює всіх членів Ради Європи, процес розвитку співробітництва в області збирання, аналізу та поширення даних включає ряд заходів і організацій, у тому числі: створення експертних груп, що складаються з науковців, НУО та представників урядів; розробка інструкцій і посібників для полегшення і заохочення застосування гармонізованих методів збирання і аналізу даних; створення і просування стандартів, погоджених Статистичною

комісією ООН; взаємодія з «ООН Жінки» та Генеральним секретарем ООН, а також регіональними органами, такими як Європейська економічна комісія ООН. Хоча зміст не повністю відповідає вимогам Стамбульської конвенції, проте деякі задіяні механізми становлять важливий набір прикладів можливих видів координації.

Керівні органи ЄС запропонували показники насильства стосовно жінок у контексті прихильності ЄС до Пекінської платформи дій, спрямованої на надання підтримки жертвам домашнього насильства, сексуальних домагань на робочому місці та насильства стосовно жінок (Європейська комісія 2015b). Європейський інститут із питань гендерної рівності відкрив доступ до бази адміністративних джерел даних і продуктів статистики щодо насильства за гендерною ознакою в ЄС (EIGE 2014b). Європейський інститут із питань гендерної рівності вперше включив насильство стосовно жінок в індекс гендерної рівності, опублікований у 2015 році.⁷ Група друзів голови Статистичної комісії ООН (The Friends of the Chair of the UN Statistical Commission) рекомендувала дев'ять основних показників для вимірювання масштабів насильства стосовно жінок (Статистична комісія ООН 2010: 19). Модель основоположного законодавства і пов'язані політики щодо насильства стосовно жінок були опубліковані Відділом ООН із просування прав жінок (UNDAW 2010). Таким чином, було запропоновано перелік бажаних законодавчих актів і пов'язаних із ними політик (включаючи їхню імплементацію і захист жертв), які можуть бути використані для побудови показників прогресу правової та суміжної політики, хоча це і не є переліком показників.

У контексті «Порядку денного в галузі сталого розвитку на період до 2030 року», узгодженого державами-членами Організації Об'єднаних Націй, було прийнято пакет із 17 цілей сталого розвитку (ЦСР), однією з яких є «Забезпечення гендерної рівності та розширення прав і можливостей всіх жінок і дівчаток» (ЦСР №5). Одним із узгоджених напрямів цієї мети є «Ліквідація всіх форм насильства стосовно всіх жінок і дівчаток у державному і приватному секторі» (5.2). Після прийняття ЦСР наприкінці вересня 2015 року Відділ статистики ООН у 2016 році розпочав розробку набору показників для моніторингу прогресу їх досягнення. Ці показники, найімовірніше, включатимуть узгоджені вимірювання прогресу ліквідації насильства стосовно жінок, які стануть важливим світовим орієнтиром.⁸

Міжнародна класифікація злочинів для цілей статистики (ICCS, Класифікація) – це нова класифікація злочинів, створена під керівництвом Управління ООН із наркотиків та злочинності за підтримки Статистичної комісії ООН (УНП ООН 2015). Класифікація призначена для проведення порівняльного аналізу злочинності між країнами шляхом використання загальних критеріїв

7 Європейський інститут з питань гендерної рівності (2015), Індекс гендерної рівності <http://eige.europa.eu/sites/default/files/documents/mh0415169enn.pdf>.

8 Оновлену інформацію про процес сталого розвитку в Організації Об'єднаних Націй можна отримати тут: <https://sustainabledevelopment.un.org/post2015/transformingourworld>.

класифікації злочинів. Її концепція стосується збирання даних про насильство стосовно жінок і домашнє насильство, що включає злочини, які можуть бути віднесені до категорії «дій, що призводять до травмування чи спеціально направлєні на заподіяння шкоди людині» або «дій сексуального характеру, які заподіюють шкоду». Класифікація уникає труднощів, пов'язаних зі змінами у правовому визначенні злочинів, шляхом прийняття концепції на основі поведінки, а не правової категорії. У ній зазначається, що пріоритетами у визначенні відмінностей між категоріями є категорії, які мають безпосередній стосунок до пріоритетів політики. Класифікація призначена для полегшення порівняльного аналізу злочинності між країнами шляхом побудови єдиної міжнародної класифікації. Вона розроблена з метою «застосування для всіх типів даних про злочинність, які збираються на різних стадіях кримінального процесу (поліція, прокуратура, винесення вироку, позбавлення волі), а також даних, зібраних у ході досліджень віктимізації» (с. 7). Класифікація має чотири рівні, перший із них містить 11 основних підрозділів, три з яких мають відношення до насильства стосовно жінок і домашнього насильства:

«1. Дії, що призводять до смерті або спеціально спрямовані на це; 2. Дії, що призводять до заподіяння шкоди або які спеціально спрямовані на заподіяння шкоди людині; 3. Дії сексуального характеру, які спричиняють шкоду, з наступним сортуванням за трьома рівнями» (с. 13). Таким чином, вона може розглядатися як перспективний крок у напрямі створення єдиної методології вимірювання, яка включатиме категорії, що стосуються насильства щодо жінок і домашнього насильства. Однак Міжнародна класифікація злочинів для цілей статистики версії 1.0 не забезпечує належного вирішення проблеми насильства стосовно жінок, адже вона не включає домашнього насильства, статі жертви, відносин між жертвою і правопорушником на обов'язковій основі – вони наявні лише як опціональні позиції. Версія 1.0 цієї Класифікації обмежена через її неспроможність включити способи класифікації насильства стосовно жінок і домашнього насильства в межі чотирьох основних рівнів класифікації, до яких застосовуються кодові номери. До основних пронумерованих класифікацій не включено ні статі жертви, ні відносин між жертвою і правопорушником. Вони не повністю відсутні у Класифікації, але є скоріше необов'язковими «позиціями», до яких можна додатково включати дані, ніж частиною основних кодів злочинів. Таким чином, у той час як ця Класифікація є потенційно корисною для збирання даних про насильство стосовно жінок і домашнє насильство, вона буде надавати підтримку сторонам Стамбульської конвенції тільки у виконанні вимог щодо збирання даних, якщо такі додаткові дані будуть збиратися. Цього можна досягти шляхом долучення до Класифікації додаткових кодів, які передбачають сортування існуючих категорій за статтю жертви і відносинами між жертвою і правопорушником. Як варіант, можна зробити використання положень про стать жертви і відносини між жертвою і правопорушником обов'язковими, а не опціональними. Так, побудова ген-

дерного аспекту у Класифікації потенційно може зробити Класифікацію інструментом, який сприятиме координації збирання даних. Оскільки версія 1.0 Класифікації вже прийнята, зміни і доповнення можна внести у майбутні версії.

Насильство стосовно жінок стосується багатьох сфер політики, а не тільки окремих областей насильства стосовно жінок і домашнього насильства. Припинення насильства стосовно жінок і домашнього насильства потребує мобілізації учасників у багатьох сферах політики, включаючи, серед іншого, учасників систем кримінального правосуддя і охорони здоров'я, а також спеціалізовані служби підтримки жертв. Сюди ж належать, наприклад, учасники сфери зайнятості, в якій існує проблема сексуального домагання, освіти, яка покликана сприяти рівності та ліквідації гендерних стереотипів, а також засобів масової інформації, які відіграють у край важливу роль як в оскарженні, так і у закріпленні ставлення до насильства стосовно жінок. Для того щоб пом'якшити шкоду, нанесену жертвам насильства, а також для того щоб зусилля із запобігання насильству досягали успіху, необхідно налагодити співпрацю і координацію численних служб. Кожна з цих сфер політики наразі має різні методології вимірювання, що стосуються насильства стосовно жінок і домашнього насильства. Час рухатися у напрямі розробки методології вимірювання, що одночасно буде підходити для всіх зазначених сфер політики. Процес можна описати як «актуалізацію». Він ґрунтується на концепції «стратегії гендерної рівності», в розробці якої відіграє значну роль Рада Європи. Вона розробляє концепцію, застосовуючи її не до поняття гендеру, а скоріше до «насильства стосовно жінок і домашнього насильства», яка буде використовуватися в основних сферах політики. Як і у випадку врахування стратегії гендерної рівності, цей процес включає взаємні зміни як із погляду сторони, що подає запит (у даному випадку це «насильство стосовно жінок і домашнє насильство»), так і з погляду «основних органів» (включаючи кримінальне правосуддя, систему охорони здоров'я і систему зайнятості).

Висновки

Мета збирання адміністративних даних, даних опитувань та досліджень полягає у створенні бази знань, необхідної для боротьби з насильством стосовно жінок і домашнім насильством та, отже, в підтримці імплементації Стамбульської конвенції.

Ця база знань буде більш ефективною, якщо критерії оцінки і підсумкові показники змін будуть у достатній мірі сумісними й узгодженими для підтримки один одного. Для виконання згаданої умови узгодженості та взаємодоповнюваності дієвим є використання однакових категорій для визначення ступеня і серйозності насильства в опитуваннях і різних адміністративних джерелах. Це має важливе значення як в окремії країні, так і на міждержавному рівні.

Завдання полягає в розробці єдиної узгодженої методології вимірювання насильства стосовно жінок і домашнього насильства, яка повинна включати відповідну дезагрегацію. Це дало б змогу забезпечити узгодженість і передбачити більшу точність при вимірюванні змін насильства й ефективності державних послуг.

Відомо, що досягнення узгодженості та сумісності практик вимірювання є досить складним завданням. Оскільки існуючі численні практики вимірювання розвинулися відокремлено, відповідно до різноманітних політичних сфер і, як наслідок, інтегрувалися у відмінні рамки. Деякі з цих політичних сфер мають вагоме обґрунтування низки спеціалізованих установ.

Отже, завдання полягає не лише в тому, щоб включити гендерний аспект у межі існуючих методологій вимірювань визначених сфер політики, але також і у тому, щоб досягти узгодженості таких методологій. Наприклад, це не тільки включення питання гендерної природи насильства у статистику злочинності, а й забезпечення того, щоб статистика злочинності певною мірою стала сумісною зі статистикою охорони здоров'я.

Процес переходу до більшої узгодженості цих методологій вимірювань, вимагатиме значної кількості редакційних змін, внесення яких, очевидно, потребуватиме певного часу.

Стаття 11 Стамбульської конвенції вимагає від сторін збирати адміністративні дані, дані опитувань і проводити дослідження. Це необхідно для того, щоб мати можливість оцінювати, в тому числі й кількісно, розробки політик,

спрямованих на боротьбу із насильством стосовно жінок і домашнім насильством. Існують серйозні проблеми у виконанні цих вимог. Але водночас є і деякі перспективні методи, які вже залучено до поетапних інкрементних процесів, необхідних для вирішення цих проблем. Важливо, щоб учасники Стамбульської конвенції сприяли збиранню статистичних даних, даних опитувань і проведенню досліджень, працювали в напрямі розробки загальної методології вимірювань, і в цьому сенсі це буде найкращим їхнім внеском.

Контрольний список

Стаття 11 Стамбульської конвенції вимагає від сторін збирати адміністративні дані, дані опитувань та проводити дослідження. Цей контрольний список може допомогти у виконанні цих завдань.

- ▶ Дані збирають усі фінансовані державні установи, які надають допомогу жертвам і запобігають насильству?
 - Правоохоронні органи (у тому числі органи кримінального переслідування та відповідні органи цивільно-правового захисту: поліція, прокуратура, суди, судова система і пенітенціарні установи)
 - Система охорони здоров'я (наприклад, лікарі, аварійно-рятувальні служби, лікарні)
 - Служби соціального і побутового забезпечення, спеціалізовані служби підтримки жертв, соціальні служби (державні та неурядові організації)
- ▶ Дані збирають на основі досліджень?
 - Чи вивчено можливості інтеграції модулів боротьби з насильством стосовно жінок у більш масштабні опитування, такі як опитування у сфері злочинності або охорони здоров'я?
- ▶ Дані збирають, використовуючи одні й ті ж категорії?
 - Визначення форм насильства (правові категорії, названі у Конвенції)
 - Одиниці вимірювання включають жертв, події та правопорушників (усі ці категорії, а не тільки одну)
 - Дані обов'язково дезагрегуються за статтю, віком, видом насильства, відносинами між жертвою і правопорушником і географічним положенням
- ▶ Дані збираються регулярно?
 - Адміністративні дані
 - Дані опитувань
- ▶ Чи існують які-небудь фінансовані програми дослідження основних причин і наслідків насильства стосовно жінок?
 - Вони підтримують результативність «рівня винесених вироків»?
- ▶ Дані й результати аналізу доведені до відома громадськості?
 - У формі резюме (включаючи показники)
 - У базах даних
- ▶ Чи існує офіційний орган (або офіційні органи), відповідальний за координацію збирання, аналізу та поширення даних?

Ключові ресурси Ради Європи

Рада Європи (2011), Конвенція Ради Європи про запобігання насильству стосовно жінок і домашньому насильству та боротьбу із цими явищами (Стамбульська конвенція, CETS № 210, 2011), доступна за посиланням:

<http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/html/210.htm> та пояснювальна доповідь до неї, доступна за посиланням: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Reports/Html/210.htm>.

Рада Європи (2014), «Аналітичне дослідження результатів четвертого раунду моніторингу виконання державами-членами Ради Європи Рекомендації Rec(2002)5 про захист жінок від насильства» (“Analytical study of the results of the fourth round of monitoring the implementation of Recommendation Rec(2002)5 on the protection of women against violence in Council of Europe member states”). Доповідь підготовлена Керол Гейгеманн-Вайт, Комісія Ради Європи з питань гендерної рівності.

Дослідження Ради Європи «Збирання адміністративних даних щодо домашнього насильства у державах-членах Ради Європи» (“Administrative data collection on domestic violence in Council of Europe member states”) (EG-VEW-DC(2008)Study).

Конвенція про захист осіб у зв’язку з автоматизованою обробкою персональних даних (ETS № 108).

Рекомендація Rec(2002)5 Комітету міністрів державам-членам про захист жінок від насильства.

Бібліографія

Council of Europe (2005), Convention on Action against Trafficking in Human Beings (CETS No. 197).

Council of Europe (2006), “Combating violence against women – Stocktaking study on the measures and actions taken in Council of Europe member states, Council of Europe, Strasbourg.

Council of Europe (2007), “Analytical study on the effective implementation of Recommendation Rec(2002)5 on the protection of women against violence in Council of Europe member states”, Report prepared by Carol Hagemann-White.

Council of Europe (2008a), “Administrative data collection on domestic violence in Council of Europe member states”, Report authored by Elina Ruuskanen and Kauko Aromaa.

Council of Europe (2008b), “Analytical Study of the Results of the 2nd Round of Monitoring the Implementation of Recommendation Rec(2002)5 on the Protection of Women Against Violence in Council of Europe Member States”, Report prepared by Carol Hagemann-White.

Council of Europe (2010), “Analytical study of the results of the 3rd round of monitoring the implementation of Recommendation Rec(2002)5 on the protection of women against violence in Council of Europe member states”, Report prepared by Carol Hagemann-White.

Council of Europe (2011a), Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence (Istanbul Convention), available at: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Treaties/html/210.htm>.

Council of Europe (2011b), Istanbul Convention Explanatory Report, available at: <http://conventions.coe.int/Treaty/EN/Reports/Html/210.htm>.

Council of Europe (2014), “Analytical study of the results of the 4th round of monitoring the implementation of Recommendation Rec(2002)5 on the protection of women against violence in Council of Europe member states”, Report prepared by Carol Hagemann-White, Council of Europe, Strasbourg.

Council of Europe Factsheet (2012), “Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence (Istanbul Convention), Crimes committed in the name of so-called honour”, available at: <https://rm.coe.int/CoERMPublicCommonSearchServices/sso/SSODisplayDCTMContent?documentId=090000168046eabf&ticket=ST-94479-ErdZdRa3t0aFlp7eXp2z-cas>, accessed 25 January 2016.

Council of Europe Seminar (2014), “Tackling the gaps in research and the lack of data disaggregated by sex concerning women’s access to justice”, available at: www.coe.int/equality, accessed 4 December 2015.

DFID (Department for International Development) (2015), What Works to Prevent Violence Against Women, available at: www.gov.uk/funding-for-what-worksto-prevent-violence-against-women-and-girls, accessed 4 December 2015.

EIGE (European Institute for Gender Equality) (2012), Review of the Implementation of the Beijing Platform for Action in the EU Member States: Violence against Women – Victim Support, Publications Office of the European Union, Luxembourg.

EIGE (European Institute for Gender Equality) (2014a), Administrative data sources on gender-based violence against women in the EU: Current status and potential for the collection of comparable data, available at http://eige.europa.eu/sites/default/files/MH0113492ENN_PDF_Web_.pdf, accessed 9 December 2015.

EIGE (European Institute for Gender Equality) (2014b), Mapping the current status and potential of administrative data sources on gender-based violence in the EU, available at: <http://eige.europa.eu/gender-based-violence/administrative-data-sources/about>, accessed 9 December 2015.

EIGE (European Institute for Gender Equality) (2014c), Gender Equality Index <http://eige.europa.eu/gender-statistics/gender-equality-index>, accessed 9 December 2015.

European Commission (2010), Feasibility Study to Assess the Possibilities, Opportunities and Needs to Standardise National Legislation on Violence against Women, Violence Against Children and Sexual Orientation Violence, European Commission, Luxembourg.

European Commission (2015a), Rights, Equality and Citizenship Programme 2014-2020 http://ec.europa.eu/justice/grants1/programmes-2014-2020/rec/index_en.htm, accessed 9 December 2015.

European Commission (2015b), Beijing Platform for Action, available at: http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/tools/statistics-indicators/platformaction/index_en.htm, accessed 9 December 2015.

European Commission Advisory Committee on Equal Opportunities for Women and Men (2014), Opinion on data collection on violence against women, available at: http://ec.europa.eu/justice/gender-equality/files/opinions_advisory_committee/141126_opinion_data_vaw_en.pdf, accessed 9 December 2015.

European Commission Daphne Toolkit, available at: <http://ec.europa.eu/justice/grants/results/daphne-toolkit/en/daphne-toolkit-%E2%80%93-activeresource-daphne-programme>, accessed 9 December 2015.

European Commission Daphne III, available at: http://ec.europa.eu/justice/grants1/programmes-2007-2013/daphne/index_en.htm, last accessed 9 December 2015.

FRA (European Union Agency for Fundamental Rights) (2014), Violence Against Women: An EU-wide Survey, available at: <http://fra.europa.eu/en/publication/2014/vaw-survey-main-results>, accessed 9 December 2015.

Gender Equality Commission (2016), “Council of Europe Gender Equality Glossary”, available at: www.coe.int/equality, accessed 25 January 2016.

Helweg-Larsen K. (2010), “Violence in close relationships. The prevalence, nature and development as well as the efforts to combat intimate partner violence among women and men – 2010”, National Institute of Public Health and Ministry of Gender Equality, Copenhagen: www.si-folkesundhed.dk/upload/violence_in_close_relationships_summary.pdf and National Institute of Public Health and Ministry of Gender Equality, www.si-folkesundhed.dk/upload/english_summary.violence_003.pdf, accessed 9 December 2015.

HEUNI (2013), “International Violence Against Women Survey”, available at: www.heuni.fi/en/index/researchareas/violenceagainstwomen/internationalviolenceagainstwomensurveyivaws.html, accessed 9 December 2015.

Instituto Nacional de Estadística (2014), Statistics on domestic violence and gender violence: Methodology May 2014, available at: www.ine.es/buscar/searchResults.do?searchString=violence+against+women&Menu_botonBuscador=Search&searchType=DEF_SEARCH&startat=0&L=1, accessed 9 December 2015.

Kruse M., Sørensen J., Brønnum-Hanse H. and Helweg-Larsen K. (2010), “Identifying victims of violence using register-based data”, in *Scandinavian Journal of Public Health*, 2010, 0: 1-7.

LOKK, English page available at: www.lokk.dk/Info/In-English/.

Norway Grants (2015), “Domestic and gender-based violence”, available at: <http://eeagrants.org/What-we-do/Programme-areas/Justice-and-home-affairs/Domestic-and-gender-based-violence>, accessed 9 December 2015.

The Observatory against Domestic and Gender Violence, available at: www.poderjudicial.es/cgpj/en/Subjects/Domestic-and-gender-violence/Spanish-Observatory-on-Domestic-Violence, accessed 9 December 2015.

ONSa (Office for National Statistics) “Crime Survey for England and Wales (CSEW)”, available at: www.crimesurvey.co.uk/index.html, accessed 9 December 2015.

ONSb (Office for National Statistics), “CSEW User Guide 2014”, available at: <http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/method-quality/specific/crimestatistics-methodology/index.html>, accessed 9 December 2015.

ONSd (Office for National Statistics), “CSEW Questionnaire”, available at: <http://www.ons.gov.uk/ons/guide-method/method-quality/specific/crime-statisticsmethodology/index.html>, accessed 9 December 2015.

ONSd (Office for National Statistics), “CSEW annual findings 2014”, available at: www.ons.gov.uk/ons/rel/crime-stats/crime-statistics/year-ending-september-2014/stb-crime-in-england-and-wales--year-ending-september-2014.html, accessed 9 December 2015.

Statistics Denmark (2015), Data for Research, available at: www.dst.dk/en/TilSalg/Forskningsservice#, accessed 9 December 2015.

Thygesen L. C. and Kjaer Ersbøll A. (eds) (2011), “Danish population-based registers for public health and health-related welfare research – A description of Danish registers and results from their application in research”, *Scandinavian Journal of Public Health*, 39 (7): 1-209.

UNDAW (United Nations Division for the Advancement of Women) (2010), Handbook for Legislation on Violence Against Women, available at: www.un.org/womenwatch/daw/vaw/handbook/Handbook%20for%20legislation%20on%20violence%20against%20women.pdf, accessed 9 December 2015.

United Nations Department for Economic and Social Affairs (2014), Guidelines for Producing Statistics on Violence Against Women: Statistical Surveys, UN Department for Economic and Social Affairs, available at: http://unstats.un.org/unsd/gender/docs/Guidelines_Statistics_VAW.pdf, accessed 9 December 2015.

United Nations General Assembly (1993), Declaration on the Elimination of Violence against Women, available at: www.un.org/documents/ga/res/48/a48r104.htm, accessed 9 December 2015.

United Nations Statistical Commission (2010), "Report on the Meeting of the Friends of the Chair of the United Nations Statistical Commission on Statistical Indicators on Violence against Women", 9-11 December 2009, Aguascalientes, Mexico, available at: www.un.org/womenwatch/daw/vaw/IssuesFocus/Reportof-the-Meeting-of-the-Friends-of-the-Chair-February-2010.pdf, accessed 9 December 2015.

UNODC (United Nations Office for Drugs and Crime) (2015), International Classification of Crimes for Statistical Purposes. March 2015, Version 1.0, available at: www.unodc.org/documents/data-and-analysis/statistics/crime/ICCS/ICCS_final-2015-March12_FINAL.pdf

Walby S. (2004), "The Cost of Domestic Violence", DTI Women and Equality Unit, London, available at www.devon.gov.uk/cost_of_dv_report_sept04.pdf.

Walby S. (2005), "Improving the statistics on violence against women", in *Statistical Journal of the United Nations Economic Commission for Europe*, 22(4):193-216.

Walby S. and Allen J. (2004), *Domestic Violence, Sexual Assault, Stalking: Findings from British Crime Survey*, Home Office Research Study 276, Home Office, London, available at www.avaproject.org.uk/media/28792/hors276.pdf.

Walby S and Myhill A. (2001), "New survey methodologies in researching violence against women", in *British Journal of Criminology*, 41(3): 502-522.

Walby S. and Olive P. (2014), *Estimating the Costs of Gender-Based Violence in the European Union*, EIGE, Vilnius.

Walby S., Towers J. and Francis B. (2014), "Mainstreaming domestic and genderbased violence into sociology and the criminology of violence", in *Sociological Review*, 62(S2): 187-214.

WHO (2005), *WHO Multi-country Study on Women's Health and Domestic Violence against Women*, available at: www.who.int/reproductivehealth/publications/violence/24159358X/en/, accessed 9 December 2015.

WHO (2014), *International Classification of Diseases (ICD)*, available at: www.who.int/classifications/icd/en/, accessed 9 December 2015

Стаття 11 Збирання даних і дослідження

1. Для цілей виконання цієї Конвенції Сторони зобов'язуються:

- a) регулярно збирати відповідні дезагреговані статистичні дані про випадки всіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції;
- b) підтримувати дослідження стосовно всіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції, для вивчення його основних причин і наслідків, кількості випадків і рівня винесених вироків, а також ефективності заходів, ужитих для виконання цієї Конвенції.

2. Сторони докладають зусиль для проведення опитувань населення на регулярній основі для оцінки поширення й тенденцій усіх форм насильства, які підпадають під сферу застосування цієї Конвенції.

3. Сторони забезпечують групу експертів, зазначену в статті 66 цієї Конвенції, інформацією, зібраною відповідно до цієї статті, для стимулювання міжнародного співробітництва та уможливлення міжнародного порівняльного аналізу.

4. Сторони забезпечують, щоб інформація, зібрана відповідно до цієї статті, була доступною громадськості.

ВІЛЬНІ ВІД СТРАХУ. ВІЛЬНІ ВІД НАСИЛЛЯ

SAFE FROM FEAR. SAFE FROM VIOLENCE

www.coe.int/web/stop-violence-against-women-ukraine

www.coe.int

Рада Європи є провідною організацією із захисту прав людини на континенті. Вона включає в себе 47 держав-членів, 28 з яких є членами Європейського Союзу. Усі держави – члени Ради Європи підписали Європейську конвенцію з прав людини – договір, спрямований на захист прав людини, демократії та верховенства права. Європейський суд з прав людини контролює дотримання Конвенції у державах-членах.

